

॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ राजाधृतराष्ट्रः तत्पुत्रोवा दातादास्यति ॥ ४९ ॥ अभूतयेनाशाय ॥ ५० ॥ नार्हति राज्यमिति शेषः तत्र हेतुः इतीति एवं उक्तरीत्या ॥ ५१ ॥ अंजसातत्त्वतः ॥ ५२ ॥ इत्यारण्य
केपर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे ऊनत्रिंशोऽध्यायः ॥ २९ ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५३ ॥ नमो धात्रे इति धात्रे ईश्वराय विधात्रे पूर्वकर्मणे वृत्ते बलेन राज्याक्रमणरूपे ॥ १ ॥ ईश्वरस्यापि कर्मापेक्षत्वात् यथमकर्मप्राव
ल्यमेवाह कर्मभिरिति चिंतितः कल्पितो लोको भोगसाधनं गत्यांगत्यां ऊर्ध्वाधो मध्यमोत्तमाधमयोनिषु नित्यानि अपरिहार्यफलानि लोभात् मोहात् मोक्षकर्मफलेभ्यो दुःखेभ्यो मुक्तियियासति प्राप्नुमिच्छति

पितामहः शांतनवः शमं संपूजयिष्यति ॥ कृष्णश्च देवकीपुत्रः शमं संपूजयिष्यति ॥ ४६ ॥ आचार्यो विदुरः क्षत्ताशममेव वदिष्यतः ॥ रूपश्च संजयश्चैव शममे
व वदिष्यतः ॥ ४७ ॥ सोमदत्तो युयुत्सुश्च द्रोणपुत्रस्तथैव च ॥ पितामहश्च नो व्यासः शमं वदति नित्यशः ॥ ४८ ॥ एतैर्हि राजानियतं चोद्यमानः शमं प्रति ॥ राज्यं
दातेति मे बुद्धिर्न चेच्छोभान्ना शिष्यति ॥ ४९ ॥ कालो यं दारुणः प्राप्नो भरतानामभूतये ॥ निश्चितं मे सदैवैतत्पुरस्तादपि भाविनि ॥ ५० ॥ सुयोधनो नार्हतीति क्ष
मामेवं न विंदति ॥ अर्हस्तत्राहमित्येवं तस्मान्मां विंदते क्षमा ॥ ५१ ॥ एतदात्मवतां वृत्तमेष धर्मः सनातनः ॥ क्षमा चैवानृशंस्यं च तत्कर्त्ता स्म्यहमंजसा ॥ ५२ ॥
इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि अर्जुनाद्रौपदीयुधिष्ठिरसंवादे ऊनत्रिंशोऽध्यायः ॥ २९ ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५३ ॥
द्रौपद्युवाच नमो धात्रे विधात्रे च यौ मोहं चक्रतुस्तव ॥ पितृपैतामहे वृत्ते वोढव्ये तेन्यथामतिः ॥ १ ॥ कर्मभिश्चितितो लोको गत्यांगत्यां पृथग्विधः ॥ तस्मात्क
र्माणि नित्यानि लोभान्मोक्षं यियासति ॥ २ ॥ नेह धर्मानृशं स्याभ्यां न क्षांत्या नार्जवेन च ॥ पुरुषः श्रियमाप्नोति न घृणित्वेन कर्हिचित् ॥ ३ ॥ त्वांच व्यसनमभ्यागा
दिदं भारत दुःसहं ॥ यत्त्वं नार्हसि नापी मे भ्रातरस्ते महीजसः ॥ ४ ॥ न हितेऽध्यगमनं जातु तदानीं नाद्य भारत ॥ धर्मात्प्रियतरं किंचिदपि चेज्जीवितादिह ॥ ५ ॥
धर्मार्थमेव ते राज्यं धर्मार्थं जीवितं च ते ॥ ब्राह्मणागुरवश्चैव जानंत्यपि च देवताः ॥ ६ ॥ भीमसेनार्जुनौ चोभौ माद्रे यौ च मया सह ॥ त्यजेस्त्वमिति मे बुद्धिर्न तु धर्मं
परित्यजेः ॥ ७ ॥ राजानं धर्मगोप्ता रंधर्मो रक्षति रक्षितः ॥ इति मे श्रुतमार्याणां त्वांतुमन्येन रक्षति ॥ ८ ॥ अनन्याहिन रव्याघ्रनित्यदा धर्ममेव ते ॥ बुद्धिः सततम
न्वेति छायेव पुरुषं निजा ॥ ९ ॥ नावमं स्थाहि सदृशान्नावरान् श्रेयसः कुतः ॥ अवाप्य पृथिवीं कृत्स्नान् ते शृंगमवर्द्धत ॥ १० ॥

॥ २ ॥ कर्मनित्यत्वमेवाह नेहेति इह जन्मनि पुरुषः पूर्वकर्मभिर्बाध्यमानो धर्मादिनान् श्रियमाप्नोति आनृशंस्यंदया घृणालोकापवादभयं ॥ ३ ॥ तत्र त्वमेव दृष्टांत इत्याह त्वांचेत्यादिना ॥ ४ ॥ तदानीं राज्य
काले अद्य राज्यच्युतौ जातुकदाचित् धर्मात्प्रियतरं न हिते अध्यगमनं ज्ञातवतः किंतु जीवितादपि प्रियतरं धर्ममेवाध्यगमनं ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ शृंगं प्रभुत्वाभिमानः ॥ १० ॥